

Projekts (1. variants)

[Datums]
Rīgā

Noteikumi Nr. _____

Prasības bloķēšanas sistēmu pielāgošanai un tirdzniecības apstādināšanas publiskošanai

Izdoti saskaņā ar
Finanšu instrumentu tirgus likuma
4.² pantu

1. Noteikumi nosaka prasības bloķēšanas sistēmu pielāgošanai un informācijas par tirdzniecības apstādināšanu publiskošanai tirdzniecības vietas organizētājiem, kuri savās tirdzniecības sistēmās atļauj vai iespējo algoritmiskās tirdzniecības metodes.

2. Noteikumi attiecas uz mehānismiem, kurus tirdzniecības vieta ievieš saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likuma (turpmāk – Likums) 35.¹ panta septīto daļu, lai uz laiku apstādinātu vai ierobežotu tirdzniecību, ja notikušas būtiskas finanšu instrumenta cenu svārstības.

3. Ja notikušas būtiskas finanšu instrumenta cenu svārstības, tirdzniecības vieta īslaicīgi pārtrauc tirdzniecību, piemērojot šādus bloķēšanas sistēmu mehānismu veidus:

3.1. mehānismi nepārtrauktās tirdzniecības pārtraukšanai, ietverot:

3.1.1. mehānismus, kas apstādina konkrēta finanšu instrumenta tirdzniecību uz noteiktu laika periodu, kurā nenotiek darījumi un netiek noteiktas jaunas cenas;

3.1.2. mehānismus nepārtrauktās tirdzniecības pārslēgšanai uz izsoli;

3.2. mehānismi plānotās vai neplānotās izsoles paildzināšanai gadījumā, kad cena izsoles beigās atšķiras no iepriekš noteiktās atsauces cenas.

4. Tirdzniecības vietas izveidotajās bloķēšanas sistēmās izmanto atsauces cenas, kuras atspoguļo attiecīgā finanšu instrumenta svārstīguma raksturu uzticamā un konsekventā veidā, vajadzības gadījumā izmantojot ārējās atsauces.

5. Tirdzniecības vieta pielāgo savas bloķēšanas sistēmas, izmantojot iepriekš definētu un statistiski pamatotu metodi un ietverot sistēmā vismaz šādus elementus:

5.1. finanšu instrumenta raksturs. Bloķēšanas sistēmas tiek pielāgotas vismaz tādā līmenī, kas atbilst finanšu instrumentu klasei, un nepieciešamības gadījumā arī niansētākā līmenī, ņemot vērā apkopotā veidā citus šajā punktā minētos elementus. Noteikumu izpratnē finanšu instrumentu klases ir šādas:

5.1.1. kapitāla vērtspapīru instrumentiem:

5.1.1.1. akcijas;

5.1.1.2. depozitārie sertifikāti;

5.1.1.3. biržā tirgoti fondi;

5.1.1.4. sertifikāti;

- 5.1.1.5. citi kapitāla vērtspapīru finanšu instrumentiem līdzīgi finanšu instrumenti;
- 5.1.2. finanšu instrumentiem, kas nav kapitāla vērtspapīru finanšu instrumenti:
 - 5.1.2.1. obligācijas;
 - 5.1.2.2. strukturētā finansējuma produkti;
 - 5.1.2.3. vērtspapīroti atvasinātie instrumenti;
 - 5.1.2.4. procentu likmju atvasinātie instrumenti;
 - 5.1.2.5. kapitāla vērtspapīru atvasinātie instrumenti;
 - 5.1.2.6. preču atvasinātie instrumenti;
 - 5.1.2.7. ārvalstu valūtas atvasinātie instrumenti;
 - 5.1.2.8. kredītu atvasinātie instrumenti;
 - 5.1.2.9. citi atvasinātie instrumenti, kuri minēti Likuma 3. panta otrās daļas 10. punktā;
 - 5.1.2.10. finanšu līgumi par starpību;
 - 5.1.2.11. emisiju kvotas un emisiju kvotu atvasinātie instrumenti;
- 5.2. finanšu instrumenta likviditātes profils un kotēšanas līmenis. Pielāgojot bloķēšanas sistēmas, ņem vērā finanšu instrumentu likviditāti, kā arī iespējamās likviditātes izmaiņas, kuras var rasties iepriekš noteiktās situācijās (piemēram, jaunu emisiju vai plānotu vērtspapīru notikumu gadījumā). Finanšu instrumentiem, kuri tiek uzskatīti par likvīdiem, nosaka stingrākus svārstīguma parametrus;
- 5.3. finanšu instrumenta svārstīguma profils. Finanšu instrumenta svārstīguma profila izmantošana bloķēšanas sistēmu pielāgošanai tiek pamatota ar statistisku pētījumu, ņemot vērā iepriekšējās finanšu instrumenta svārstības, lai prognozētu svārstības nākotnē. Ņem vērā tādus rādītājus kā finanšu instrumenta svārstīgums starp tirdzniecības slēgšanu un atvēršanu, maksimālā novirze dienas laikā un gaidāmais mehānisma aktivizēšanas biežums;
- 5.4. jaunemitēta instrumenta statuss. Jaunemitētu finanšu instrumentu gadījumā svārstīguma parametrus pielāgo, izmantojot aplēses, kuras balstītas uz finanšu instrumentu, kas līdzīgi pēc tirgus kapitalizācijas, rūpniecības nozares vai emisijas apjoma, likviditātes modeļiem;
- 5.5. iekšējās atsauces. Bloķēšanas sistēmu pielāgošanā izmanto statisku (piemēram, atvēršanas cenu, slēgšanas cenu vai dienas izsoles cenu) un dinamisku (piemēram, pēdējo tirdzniecības cenu vai vidējo cenu konkrētā periodā) atsauces cenu, izņemot gadījumus, kad svārstīgums tiek atbilstoši pārvaldīts tikai ar statisku vai dinamisku robežvērtību;
- 5.6. ārējās atsauces. Pielāgojot svārstīguma parametrus, var izmantot ārējās atsauces, ņemot vērā statistisko korelāciju starp saistītajiem instrumentiem vai viena instrumenta saistītajiem tirgiem, lai pārvaldītu svārstīgumu tirgos, kuros notiek šo finanšu instrumentu tirdzniecība. Tirdzniecības vietas, kuras izmanto uz cenām balstītas tirdzniecības sistēmas, kā derīgu atsauci izmanto primāro tirgu vai likviditātes ziņā visatbilstošāko tirgu. Šajā nolūkā izmanto brīvi pieejamu publisku informāciju par finanšu instrumentiem un tirgiem, kurus uzskata par atbilstošiem;
- 5.7. rīkojumu nelīdzsvarotība. Tirdzniecības vieta nosaka situācijas, kad būtiskas rīkojumu nelīdzsvarotības vai ārkārtas apstākļu dēļ jāveic bloķēšanas parametru pārkalibrēšana. Lai samazinātu tirdzniecības pārtraukuma ilgumu, saskaņā ar iepriekš noteiktu procedūru tiek nodrošināta manuāla parametru pārkalibrēšana;
- 5.8. tirdzniecības modelis un posms. Nepārtrauktās tirdzniecības un uz kotēšanu balstītām sistēmām nosaka stingrākus bloķēšanas parametrus. Atkarībā no tirdzniecības laika posma tirdzniecības vieta svārstību parametru pielāgošanu var veikt atšķirīgi;
- 5.9. tirdzniecības apstādināšanas ilgums. Lemjot par pārtraukumiem saistībā ar svārstībām, var izmantot elastīgu pieeju un piemērot tirdzniecības apstādināšanas ilgumam noteiktu nejaušības līmeni. Šajā gadījumā tirdzniecības vieta nosaka un paziņo saviem biedriem vai dalībniekiem minimālo un maksimālo laika periodu, kas paredzēts tirdzniecības atsākšanai pēc apstādināšanas.

6. Pielāgojot bloķēšanas sistēmas, tirdzniecības vieta ņem vērā, cik reižu mehānisms ticis izmantots iepriekšējos gados.

7. Tirdzniecības vieta nekavējoties publisko informāciju par:

- 7.1. tirdzniecības apstādināšanas sākumu;
- 7.2. tirdzniecības apstādināšanas veidu;
- 7.3. laika posmu, kurā tirdzniecība apstādināta;
- 7.4. tirdzniecības apstādināšanas pagarināšanu;
- 7.5. tirdzniecības apstādināšanas beigām.

8. Informāciju par tirdzniecības apstādināšanu tirdzniecības vieta publisko, izmantojot tos pašus līdzekļus, kurus tā regulāri izmanto pirmstirdzniecības un pēctirdzniecības informācijas paziņošanai.

9. Atzīt par spēku zaudējušiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 4. augusta normatīvos noteikumus Nr. 122 "Normatīvie noteikumi par bloķēšanas sistēmu pielāgošanu un tirdzniecības apstādināšanas publiskošanu" (Latvijas Vēstnesis, 2020, Nr. 155).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības tiesību aktiem

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes 2017. gada 27. jūnija pamatnostādņem Nr. ESMA70-872942901-63 "Bloķēšanas sistēmu kalibrēšana un tirdzniecības apturēšanas publicēšana saskaņā ar MiFID II".

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks